

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

TAM-Voorbereidingsbesluit Datacenters

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan met het vaststellen van het TAM-Voorbereidingsbesluit Datacenters, vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0479.TAMVB04-0001 met bijbehorende bestand voor het grondgebied van de gemeente Zaanstad op grond van de artikelen 4.1, eerste lid, en 4.14 van de Omgevingswet.
2. Te bepalen dat het TAM-Voorbereidingsbesluit Datacenters in werking treedt met ingang van de dag na bekendmaking.
3. Akkoord te gaan dat er sprake is van een spoedeisend belang als bedoeld in de referendumverordening en te besluiten tot onmiddellijke bekendmaking en daarmee inwerkingtreding van het besluit.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

(Correctief) referendum

Het raadsbesluit is wel spoedeisend referendabel (zie referendumverordening) en daarmee treedt dit raadsbesluit direct in werking. Spoedeisend omdat het Voorbereidingsbesluit Datacenters d.d. 21-12-2023 vervalt per 1 juli 2025. Het betekent niet dat er geen referendum over dit raadsbesluit mogelijk is. Kiesgerechtigden kunnen over dit raadsbesluit wel een referenduminitiatief starten.

Kernverhaal

TAM staat voor *Tijdelijke Alternatieve Maatregel* voor het opstellen van omgevingsdocumenten.

De provincie Noord-Holland heeft de provinciale Omgevingsverordening NH2022 aangepast op het onderwerp 'datacenters'. De provinciale datacenterstrategie is verwerkt in de Omgevingsverordening. Speerpunt van de Noord-Hollandse datacenterstrategie is clustering van datacenters vanwege het beroep dat datacenters doen op het stroomnet en het voorspelbaarder maken van de benodigde investeringen in de energie infrastructuur en hierdoor het voorkomen van netcongestie. Voorkomen van netcongestie is belangrijk zodat belangrijke maatschappelijke voorzieningen zoals nieuwe woningen, scholen en ziekenhuizen kunnen worden aangesloten op het stroomnet. Daarom bevat de Omgevingsverordening NH2022 dan ook een instructieregel voor gemeenten om het omgevingsplan zodanig aan te passen dat nieuwe datacenters met een bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m² en een elektrisch aansluitvermogen van meer dan 5MVA niet langer zijn toegelaten. Alleen in de gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer en Hollands Kroon zijn nog nieuwe of uitbreidingen van datacenters mogelijk op of aangrenzend aan een bedrijventerrein.

In de huidige situatie zijn datacenters in de bedrijvenlijsten een categorie 2 bedrijf. Dat betekent dat op locaties met een bedrijfsbestemming categorie 2 in theorie datacenters groter dan 2.000 m² en 5MVA mogelijk zijn. Dit is op basis van het provinciaal beleid niet wenselijk. De instructieregel in de omgevingsverordening schrijft daarom voor dat het omgevingsplan moet worden aangepast in die zin dat nieuwe datacenters van meer dan 2.000 m² en 5 MVA niet meer zijn toegestaan. Een instructieregel is bindend voor de gemeente en dient dus in het omgevingsplan te worden verwerkt. De instructieregel moet uiterlijk op 31 december 2026 worden verwerkt in het omgevingsplan.

De instructieregel is nog niet verwerkt in het omgevingsplan van de gemeente Zaanstad. Dit betekent dat tot het moment dat de instructieregel is verwerkt in het omgevingsplan datacenters groter dan 2.000 m2 en 5 MVA gerealiseerd kunnen worden. Om dit te voorkomen is er vooruitlopend op een nieuw juridisch planologische regeling waarin de instructieregel van de provincie is verwerkt een zekere bescherming nodig. Daarom heeft de gemeenteraad al eerder het voorbereidingsbesluit Datacenters op 21-12-2023 vastgesteld.

Met voorbeschermingsregels die zijn opgenomen in het TAM-Voorbereidingsbesluit Datacenters kan daarom dezelfde juridisch planologische bescherming worden geboden.

Aanleiding

De aanleiding voor het voorbereidingsbesluit is de Omgevingsverordening NH2022. De Omgevingsverordening bevat een instructieregel voor gemeenten om het omgevingsplan zodanig aan te passen dat nieuwe datacenters met een bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m2 en een elektrisch aansluitvermogen van meer dan 5 MVA niet langer zijn toegelaten. Deze instructieregel biedt de gemeente geen speelruimte voor een andere afweging ten aanzien van datacenters die onder de werking van deze instructieregels vallen. De gemeente is gebonden aan een instructieregel. De instructieregel wordt in een nieuw juridisch planologische regeling verwerkt. De instructieregel moet uiterlijk op 31 december 2026 worden verwerkt in het omgevingsplan.

De gemeenteraad heeft daarom op 21 december 2023, vooruitlopend op een nieuw juridisch planologische regeling, een voorbereidingsbesluit vastgesteld om ongewenste datacenterinitiatieven te voorkomen. Dit voorbereidingsbesluit vervalt per 1 juli 2025. De planvorming is nog in ontwikkeling. Er is daarom nog geen bestemmingsplan of omgevingsplan vastgesteld waarin de instructieregel is verwerkt.

Beoogd resultaat

Vaststelling van een voorbereidingsbesluit op grond van artikel 4.14 van de Omgevingswet.

Kader

Door de gemeenteraad vastgestelde kaders:

- Voorbereidingsbesluit Datacenters (2023)
- Omgevingsvisie gemeente Zaanstad (2025)

Door de provincie vastgestelde kaders:

- In de provinciale Omgevingsverordening NH2022 is een instructieregel opgenomen, waarin is bepaald dat wij als gemeente tot 31 december 2026 een verbod moeten opnemen in het omgevingsplan voor de vestiging van datacenters met een bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m2 en een elektrisch aansluitvermogen van meer dan 5 MVA. Deze instructieregel vormt een uitwerking van de Datacenterstrategie Noord Holland 2022-2024 die Provinciale Staten hebben vastgesteld op 31 januari 2022.

In de Omgevingswet is vastgesteld wat de kaders van een voorbereidingsbesluit zijn.

- Omgevingswet, Artikel 4.1, eerste lid: Bij omgevingsplan, waterschapsverordening en omgevingsverordening kunnen met het oog op de doelen van de wet regels worden gesteld over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.
- Omgevingswet, Artikel 4.14: De gemeenteraad kan voor een locatie een voorbereidingsbesluit nemen met het oog op de voorbereiding van in het omgevingsplan te stellen regels. Voorbeschermingsregels strekken ertoe te voorkomen dat de locatie minder geschikt wordt voor de verwezenlijking van het doel van de regels. De voorbeschermingsregels in het omgevingsplan vervallen na een jaar en zes maanden.

Argumenten en afwegingen

Door het nemen van dit voorbereidingsbesluit worden bouwinitiatieven en wijzigingen van gebruik gericht op de vestiging van een datacenter met een bruto vloeroppervlakte groter dan 2.000 m2 en een elektrisch aansluitvermogen van meer dan 5 MVA niet toegestaan.

De Wro is met ingang van 1 januari 2024 vervangen door de Omgevingswet. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er van rechtswege een zogenaamd tijdelijk omgevingsplan ontstaan. Nieuwe voorbereidingsbescherming van dit tijdelijke omgevingsplan is mogelijk met een TAM-voorbereidingsbesluit. Met het TAM-Vorbereidingsbesluit Datacenters kan dezelfde juridisch planologische bescherming worden geboden. Deze instructieregel biedt de gemeente geen speelruimte voor een andere afweging ten aanzien van datacenters die onder de werking van deze instructieregel vallen. Gelet op de Omgevingswet dient de gemeenteraad het omgevingsplan vast te stellen met inachtneming van de Omgevingsverordening.

In de Omgevingsverordening NH2022 is onder meer vastgelegd dat een ruimtelijk plan binnen het werkingsgebied 'datacenters uitgesloten' niet mag voorzien in nieuwe datacenters met een bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m2 en een elektrisch aansluitvermogen van meer dan 5 MVA. Deze instructieregel vormt een uitwerking van de Datacenterstrategie Noord Holland 2022-2024 die Provinciale Staten hebben vastgesteld op 31 januari 2022. Het beleid is vertaald in de Omgevingsverordening. De gehele gemeente Zaanstad valt in de Omgevingsverordening onder het gebied waar datacenters zijn uitgesloten. Binnen de provincie Noord-Holland kunnen alleen op bedrijventerreinen in de gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer en Hollands Kroon nog nieuwe datacenters worden gevestigd. Vooruitlopend op een nieuw juridisch planologische regeling worden ongewenste datacenterinitiatieven met dit voorbereidingsbesluit voorkomen. Hiermee wordt voorkomen dat bouwinitiatieven die passen binnen de huidige regels, maar die in de nieuwe planregeling ongewenst zijn, doorgang vinden. Het voorbereidingsbesluit richt zich uitsluitend op de datacenters met een bruto vloeroppervlakte van meer dan 2.000 m2 en een elektrisch aansluitvermogen van meer dan 5 MVA, dit met het oog op een wijziging van het omgevingsplan waarin een dergelijk verbod wordt opgenomen.

TAM-IMRO

Er wordt voor de voorbereidingsbesluiten gebruikt gemaakt van TAM-IMRO in plaats van het Digitaal Stelsel Omgevingswet. TAM IMRO staat voor *Tijdelijke Alternatieve Maatregel opstellen van Omgevingsdocumenten op basis van de IMRO2012 standaard*. Kort gezegd houdt TAM-IMRO in dat de huidige techniek voor planvorming tijdelijk kan worden gebruikt onder de Omgevingswet. Deze techniek betreft de bestaande uitwisselingsstandaard IMRO (Informatiemodel Ruimtelijke Ordening) en de bestaande voorziening Ruimtelijke Plannen. Daarom is het voorbereidingsbesluit met 'TAM' aangeduid.

Draagvlak

Dit besluit sluit aan bij de provinciale Omgevingsverordening NH2022. Doel van het voorbereidingsbesluit is te voorkomen dat er ongewenste ontwikkelingen plaatsvinden in de periode van de wijziging van de regels. Het voorbereidingsbesluit hoeft dan ook niet voor zienswijze ter inzage te worden gelegd en ook hoeft er geen participatiemogelijkheden te worden geboden.

Uiteindelijk wordt de inhoud van het voorbereidingsbesluit verwerkt in een wijziging van het omgevingsplan. Dan moet er geparticipeerd worden en kunnen zienswijzen worden ingediend en kan beroep worden ingesteld.

Aansluiting externe ontwikkelingen

Wij volgen net als de andere gemeenten in Noord-Holland de instructieregel zoals die is opgenomen in de Omgevingsverordening NH2022.

Financiële consequenties

Het vaststellen van het voorbereidingsbesluit heeft geen financiële consequenties.

Juridische consequenties

Een instructieregel in de Provinciale Omgevingsverordening is bindend voor de gemeente en dient dus in het omgevingsplan te worden verwerkt. De instructieregel moet uiterlijk op 31 december 2026 worden verwerkt in het omgevingsplan. Als de instructieregel niet of niet op tijd wordt verwerkt kan dit gevolgen hebben voor het omgevingsplan. In juridische procedures kan daardoor het omgevingsplan onverbindend worden verklaard of buiten toepassing worden gelaten door de bestuursrechter, voor zover het omgevingsplan evident in strijd is met de omgevingsverordening (zogenoemde exceptieve toetsing).

Tegen een voorbereidingsbesluit is geen bezwaar en beroep mogelijk (artikel 1 van bijlage 2 Algemene wet bestuursrecht). Uiteindelijk moet de inhoud van het voorbereidingsbesluit worden verwerkt in een wijziging van het omgevingsplan (uiterlijk 31 december 2026). Dan moet er geparticipeerd worden en kunnen zienswijzen worden ingediend en kan beroep worden ingesteld.

Communicatie/vervolgtraject

Het voorbereidingsbesluit wordt bekend gemaakt in het Gemeenteblad. In het Stadsblad komt een kennisgeving van deze bekendmaking. Daarnaast zal het voorbereidingsbesluit digitaal beschikbaar worden gesteld op het Omgevingsloket en zichtbaar zijn via de functie 'Regels op de kaart'.

De analoge versie van het voorbereidingsbesluit wordt ter inzage gelegd op het stadhuis en is digitaal beschikbaar op de website van de gemeente.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het vaststellen van het TAM-Vorbereidingsbesluit Datacenters, vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0479.TAMVB04-0001 met bijbehorende bestand voor het grondgebied van de gemeente Zaanstad op grond van de artikelen 4.1, eerste lid, en 4.14 van de Omgevingswet.
2. Te bepalen dat het TAM-Vorbereidingsbesluit Datacenters in werking treedt met ingang van de dag na bekendmaking.
3. Akkoord te gaan dat er sprake is van een spoedeisend belang als bedoeld in de referendumverordening en te besluiten tot onmiddellijke bekendmaking en daarmee inwerkingtreding van het besluit.

In de vergadering van24.....-.....juni.....- 2025

De griffier, De voorzitter,

Conform de machting tekenbevoegdheid raadstukken is dit besluit alleen ondertekend door griffier.

